

Příloha 1 – Otázky na polostrukturovaný rozhovor

ROZHOVOR – OTÁZKY

1. **Otázka:** Mohla byste mi prosím říct nějaké informace o vás? Například jak dlouho jste v praxi, jaké máte složení třídy, s jak starými dětmi pracujete?
2. **Otázka:** Jaký nástroj hodnocení využíváte ve vaší mateřské škole? Spatřujete nějaké rozdíly mezi tímto nástrojem a metodou Learning Stories?
3. **Otázka:** Jak jste se seznámila s metodou LS a co vás přesvědčilo k tomu začít ji používat?
4. **Otázka:** Jakým způsobem probíhal proces implementace metody LS do prostředí vaší třídy? Musela jste čelit nějakým obtížím?
5. **Otázka:** Popište prosím, jak probíhala organizace při pozorování.
 - Jaký byl váš postup při výběru dětí?
 - Jak probíhalo pozorování?
 - Jak jste zpracovávala a vyhodnocovala provedená pozorování, sama, s kolegyní?
6. **Otázka:** Jak probíhalo předávání dopisů dítěti? Jaká byla první reakce dětí?
7. **Otázka:** Pozorovala jste u dětí nějaké změny po zavedení této metody hodnocení? Myslíte, že mohou být ovlivněny využitím metody ve třídě?
8. **Otázka:** Jakým způsobem jste informovala rodiče o implementaci metody do vaší třídy?
9. **Otázka:** Změnilo se v důsledku používání metody LS chování rodičů vůči vám/vůči MŠ?
10. **Otázka:** Ovlivnilo vás využití metody Learning Stories jako metody formativního hodnocení ve vztahu k dětem? V čem konkrétně?
11. **Otázka:** Ovlivnilo využívání metody LS váš způsob plánování vzdělávacích činností? Jakým způsobem?
12. **Otázka:** V čem konkrétně spatřujete přínos v implementaci metody LS do prostředí české mateřské školy? V jaké oblasti měla metoda největší přínos pro vás?
13. **Otázka:** Jaká spatřujete rizika v implementaci metody LS do prostředí české MŠ a co podle vás zdárné implementaci brání?

Dotazník pro rodiče

1. **Jak proběhlo přečtení dopisu doma?** (např. dítě mělo z dopisu velkou radost / chtělo, abychom ho několikrát četli / ani si na něj nevzpomnělo/ vypadalo, že ho to moc nezajímá atd.)

2. **Jak Vaše dítě dopis komentovalo** (co konkrétně říkalo o dopisu)?

3. **Zdá se Vám tento způsob hodnocení dítěte formou dopisu pro dítě dobrý/přínosný?** (pro dítě, pro Vás) **Jestli ano, tak proč?**

Děkuji za Váš čas!

Mgr. Petra Ristić

Příloha 3 – Rozhovor s učitelkou (přesná transkripce)

Pozn. Respondentka souhlasila s uvedením rozhovoru v přílohách diplomové práce. První otázka o informacích respondenta byla z důvodu anonymizace vynechána.

1	Moderátor: Jaký nástroj hodnocení používáš v mateřské škole?
2	Respondent: [0:01:24.6] Tak to máme jenom ten Predict.
3	Moderátor: [0:01:38.9] A třeba konkrétně ve vaší třídě?
4	Respondent: [0:01:47.4] No tak dobře, Learning Stories teda.
5	Moderátor: [0:01:47.8] A spatřuješ nějaké rozdíly mezi těmito nástroji?
6	Respondent: [0:02:00.7] No tak samozřejmě, ten Predict je pro zjištění toho, jak si ty děti stojí oproti nějaké normě, kde se nachází. Je to tedy pro nás učitele, abychom si zjistili, v jakých oblastech to dítě ještě potřebuje podpořit. A ty Learning Stories ty jsou opravdu zaměřené na ten pokrok, na ten postup v učení, vůbec na dispozice toho dítěte. Pomáhá nám to vidět to dítě opravdu jaké je, kde se nachází momentálně a jaké má zájmy.
7	Moderátor: [0:02:51.5] Super a když si mluvila o těch Learning Stories. Který z těch nástrojů tobě vyhovuje více?
8	Respondent: [0:03:04.0] Já myslím, že důležitý jsou oba. Oba ty nástroje pomáhají utvořit si celkový obrázek. Každý z těch nástrojů má jinou funkci, takže se vzájemně doplňují.
9	Moderátor: [0:03:28.8] Takže přínos toho PREDICTu spatřuješ konkrétně v čem?
10	Respondent: Přínos toho PREDICTu? Ve srovnání s tou celkovou normou v konkrétních výstupech, které my taky potřebujeme sdělovat i těm rodičům, škola to po nás bohužel nechce, což by bylo možná i přínosné pro všechny. Ale přijde mi že, LS jsou zaměřené na ten okamžik, kde se to dítě aktuálně nachází a ten Predict, že to je shrnutí všech oblastí. Pro mě to opravdu jsou doplňující nástroje. Přijde mi, že ten Predict sám o sobě nám dává pro všechny takovou tu diagnostiku, ale nevypovídá o tom samotném dítěti. LS nám opravdu umožňují vidět to dítě, naladit se na něj, vidět jaké má zájmy, v čem je opravdu dobré, že to není jenom takový to odškrtávání umí, neumí, umí, neumí, ale zase kdyby člověk měl jen LS, tak je zase dobré uvědomit si, v čem třeba je to dítě ještě důležité podpořit přes ten Predict a pak tohle nějak přes LS se snažit ovlivnit a posunout to dítě a podpořit ho. Takže myslím, že je to opravdu doplňující.
11	Moderátor: [0:05:56.5] Takže jestli tomu rozumím správně, tak si myslíš, že jeden bez druhého úplně být nemůže?
12	Respondent: [0:06:01.8] To ne, může. Ale když jsou ty dva nástroje, tak opravdu poskytují pro nás daleko ucelenější obrázek, a hlavně ty LS tam do toho zahrnují to dítě, což je hrozně důležitý aspekt. Potom výsledky učení informují to dítě o tom celým učení, což ten Predict nedělá. Protože ten Predict je určený pouze pro nás. Takže, ne že by nemohly existovat, to můžou, ale celkový obrázek je ochuzený a výsledek je také ochuzený, protože Predict je jenom pro nás.
13	Moderátor: [0:06:50.3] Dobře, děkuju. A jak jsi se seznámila s metodou LS? Popřípadě jak dlouho ji už v praxi využíváš?

- 14 **Respondent:** [0:07:00.5] S metodou LS, teď tedy musím zapřemýšlet... Určitě to bylo přes Báru Loudovou, ale teď jsi mě docela zarazila, kdy byl ten první impuls. Rozhodně to muselo být v magisterském studiu, myslím že v bakalářském ne, takže to muselo být v magisterském studiu na semináři Báry Loudové. A teď tedy nevím, jestli to bylo přímo téma Formativní hodnocení, to si tedy nemyslím, ale spíš nějaký efektivní metody hodnocení ve vzdělávání?
- 15 **Moderátor:** [0:07:59.7] A co byl takový impuls, co tě přesvědčilo využívat tuto metodu ve tvou třídu nebo ve vaší MŠ?
- 16 **Respondent:** [0:08:14.0] (smích) No, asi to jako vyzkoušet. Mě ta metoda jako taková zaujala, a i jsem se pak v rámci doktorského studia zabývala vzdělávacím systémem na Novém Zélandu a zjišťovala jsem si právě, jak to funguje v tom předškolním vzdělávání a vlastně mně ta metoda přišla dobrá a funkční a chtěla jsem si vyzkoušet, jak to půjde v praxi. Díky dlouhodobé spolupráci s Bárou, ta projevila zájem, že když už tu metodu budeme implementovat, zkusit, tak aby už se z toho udělaly nějaké výstupy, protože v ČR je to zcela nový, tak opravdu zjistit, jak to může fungovat v podmínkách české mateřské školy. Protože Bára je ta osoba, která to sem přinesla do ČR, protože se s tím setkala v Německu, přeložila některé ty materiály, přeložila i ty formuláře a věnuje se této problematice už asi 12 let. Takže už je načase zkusit to rozšířit do prostředí MŠ a vlastně i díky tomu výstupu tím, že prostě když bude ten výzkum, tak se z toho dají publikovat nějaké články a rozšířit to mezi odbornou veřejností.
- 17 **Moderátor:** [0:10:07.3] Skvěle. A jak dlouho už používáš tuto metodu?
- 18 **Respondent:** [0:10:15.9] Druhý rok, teprve. Je to novinka.
- 19 **Moderátor:** [0:10:19.0] To by mě zajímalo, jakým způsobem probíhal proces implementace do prostředí té vaší MŠ? Protože, ty jsi říkala, že jste používali ten Predict a ty LS jsou přece jenom koncipované trochu jinak. Tak třeba setkala jsi se s nějakým negativním přístupem, ze strany ať už rodičů nebo vedení nebo u kolegyní?
- 20 **Respondent:** [0:10:46.6] Asi jako negativní přístup nebyl. Tím, že to byla moje iniciativa, tak samozřejmě celá implementace byla na mně. Negativní přístup, s tím jsem se nesetkala, ale samozřejmě s tím bych se mohla setkat, v případě, že bychom to dali jako příkazem celé školce, že prostě od teď budete dělat LS. Moje kolegyně třeba nemají ty znalosti o tom a o původu té metody a pro někoho kdo s tím není seznámen by toto bylo velmi obtížné dělat a asi by v tom nespatořoval ani smysl, v čem je přínos těch LS. A ten druhý rok jsem stála o to, aby se ta metoda začala používat i ve vedlejší třídě, ale právě tam třeba kolegyně to odmítla z toho důvodu, že v tom nespatořovala ten skutečný smysl. Protože prostě neměla ten teoretický základ a přišlo jí to, že je to příliš mnoho práce, která nebude mít ten kýžený efekt, protože nebyla možnost ji s tím dobře seznámit, tím pádem se pro to nenadchla. Takže ne negativní, ale odmítla se do toho zapojit, protože jí to nepřišlo smysluplné.
- 21 **Moderátor:** [0:12:29.8] A co vaše kolegyně na třídě, jestli se můžu zeptat? Souhlasila, fungovala vám spolupráce, zda jste se zapojily obě dvě?
- 22 **Respondent:** [0:12:40.8] (smích) To už je jako formalita, to myslím nemusíme rozebírat. Ale když si to vezmeš, tak je to opravdu tak, že tys do toho byla tak trochu přinucená taky, ale protože naše spolupráce funguje dlouhodobě dobře a věříš mému úsudku a zažila jsi to ten první rok, tak jsi předpokládám viděla v čem je význam té metody a že i když je to práce navíc, to si člověk nemůže zastírat, že ne, tak prostě ten efekt toho, co to přináší to ospravedlňuje, že to opravdu ten smysl má, že se nám to tento rok potvrdilo v mnohém a i zpětná vazba od dětí, že má smysl do toho dát ten čas a tu práci a třeba naopak někde jinde ubrat.

23 **Moderátor:** [0:13:58.2] A když si začínala s tou metodou, tak protože si byla průkopník u nás ve školce, tak je třeba něco, s čím jsi opravdu bojovala? Něco, co pro tebe bylo těžké při té implementaci? Protože já, když jsem začínala třeba ve tvé třídě, kde jsi byla potom ty, tak pro mě to bylo náročné v tom, že jsem na to byla sama. Jestli spatřuješ v tomhle ten rozdíl třeba i v tom, když to ten učitel dělá sám anebo když má opravdu další náhled na to dítě a můžou mít třeba i rozhovory u tvoření těch dopisů.

24 **Respondent:** [0:14:37.9] Rozhodně, to si myslím že je docela hodně zásadní podmínka a vlastně je to i v původním konceptu té metody, že to má být skupinový rozhovor. Protože ten pohled těch ostatních osob, které tam jsou, je hrozně důležitý, protože mnohdy si všimnou něčeho a doplní zase ten obrázek a pak ty věci se skládají a dávají se do logických souvislostí. Vlastně ten druhý rok, když na tom spolupracujeme spolu, tak zaprvé, ta práce se rozdělí, protože není to všechno na mně napsat všechny ty dopisy. Zadruhé, když diskutujeme o tom dítěti a o tom co chceme napsat, tak víc hlav víc ví. Je to vždycky mnohem tvořivější nebo si člověk ujasní v tom dialogu s tím druhým, s tou kolegyní, některé myšlenky a vzpomene si i na drobnosti nebo situace a pak si myslím, že je opravdu ten obrázek přesnější. A vlastně někdy i pochopit ty situace, ten pohled toho druhého pomáhá pochopit nebo rozklíčovat ty situace. A samozřejmě na začátku, ten první rok jsem bojovala s psaním těch dopisů, protože člověk se napřed musí naučit psát ty dopisy tak, aby byly opravdu pro to dítě. Protože my jsme zvyklí psát nějaké hodnocení pro dospělého a vlastně naučit se psát ten dopis tak, aby to bylo pro to dítě a aby to pro to dítě bylo srozumitelné a přínosné a aby tam nebyly ty zbytečnosti navíc nebo omáčka. Jde opravdu o to, aby ten dopis byl co nejkratší, ale zároveň co nejhuťnější, co se týče informací, tak to vyžaduje čas.

25 **Moderátor:** [0:16:55.1] Tak s tím naprosto souhlasím.

26 **Respondent:** [0:16:56.1] No je to tak. A když se člověk podívá i na dopisy co jsme psaly na začátku a co jsme psaly teď, tak je to prostě rozdíl. Už to není hustě popsaná A4 bez obrázků, ale jsou to třeba dvě A4, ale polovina plochy zabírají fotky a je to velkým fontem, takže kdyby se to zhustilo, tak je to třeba jeden nebo dva odstavce. Takže to je taky dovednost, kterou člověk musí získat a je to určité nacházení toho nejlepšího způsobu pro každého. A vlastně někdy na začátku mi dělalo problém i to pozorování, prostě umět se zastavit a sednout si k těm dětem a vlastně jenom pozorovat. Tam byl problém, že člověk měl furt pocit, že musí pořád někde něco, někam. Jako samozřejmě, že člověk musí mít pořád přehled o tom, co se kde děje, ale v tom je právě dobré, když jsou třeba ve třídě dvě kolegyně. Ta jedna si pak může dovolit si někam jenom sednout a pozorovat, ale v tom nám pak pomohlo třeba i to natáčení.

27 **Moderátor:** [0:18:21.3] Skvělé, tak to jsem se vlastně chtěla zeptat, jak probíhalo to pozorování. Spíš se vrátím k tomu, jak je to vlastně v tom původním konceptu. Tam je ta pomůcka toho, že když učitelka pozoruje dítě, tak má na hlavě klobouk. Bylo třeba něco takového i ze začátku, když si začínala psát ty dopisy? Měla si nějaký takový poznávací znak, aby děti věděly, že je pozoruješ a že tě nemají rušit?

28 **Respondent:** [0:18:54.5] No, měly jsme, ale to jsme vlastně zjistily, že to zrovna pro prostředí té české MŠ není příliš nápomocné. Protože v tom Německu je to jiný, tam je ten více otevřený koncept, což znamená, že ty děti se třeba pohybují po celé budově a prostě mění ten prostor. A s tím svým třídním učitelem se setkávají hlavně v tom ranním kruhu, ale jinak oslovují přes ten den jiné dospělé, jiné osoby a tam to vlastně má smysl. Protože tam, když má někdo z nich klobouk, tak to znamená, že někoho pozoruje, ale u nás tím, jak jsme vázaný k těm třídám, tak když jsem si nasadila klobouk, tak všechny děti hned zpozorněly a "Ahá..." a tím, že jsme si stanovily s dětmi takový program, kdo bude asi kdy pozorován podle narozenin, tak ty děti se pak přestaly chovat přirozeně, protože očekávaly, že je budu

pozorovat a pak ztrácelo to pozorování smysl. Takže mně naopak se osvědčilo, že vůbec, ale vůbec na to neupozorňovat a někdy naopak předstírat, že je nepozoruji, protože některé ty děti se dostaly trošku do stresu, když to věděly, že už je ten čas, že je budu pozorovat a pak se opravdu přestaly chovat přirozeně. Pak jsme využívaly třeba i to natáčení, že se to někam dalo a ty děti si toho přestaly všímat.

29 **Moderátor:** [0:21:03.0] A ty si říkala teda, že jsi od začátku vybírala děti podle toho, jak měly narozeniny? Chci se zeptat, proč jsi to takhle zvolila? Proč jsi vlastně chtěla, aby děti dopředu věděly, kdy asi zhruba budou pozorovány?

30 **Respondent:** [0:21:27.0] Tak především proto, aby tam byl nastavený nějaký systém a aby ony měly, protože ten první rok, ale i vlastně tento rok to byla docela důležitá součást toho rituálu předávání těch dopisů, že aby měly jistotu, že přijdou na řadu. Tento rok se to díky tomu covidu hodně hodně narušilo, ale ten minulý rok, když jsme i hádali pro koho to tak může být, tak děti samy odhadovaly a říkaly: "Aha tak tenhle ten dostal..." a vlastně ten narozeninový kalendář byl takovou pomůckou, kde jsme si ukázali, kdo už byl a kdo by tak mohl být na řadě. Pro ně je to jistota toho, že to, že dostanou dopis nezáleží na mé vůli, že ty děti mám radši nebo nemám radši, nebo že tyhle děti dělají zajímavější věci než ty druhé, ale že je to prostě dané objektivním systémem. A samozřejmě nešli jsme vždycky striktně podle toho kalendáře, protože někdo byl třeba nemocný, ale to jsem vždycky nějak dětem zdůvodnila: "Teď dostane dopis ten, sice není na řadě, ale protože tenhle chyběl a byl dlouho nemocný, tak jsme ho zrovna přeskočily, ale nebojte, příště je na řadě ten a ten."

31 **Moderátor:** [0:23:04.6] A osvědčilo se to u těch dětí?

32 **Respondent:** [0:23:06.4] Já myslím, že tohleto se osvědčilo určitě víc, protože je to opravdu více objektivní a čitelné pro ty děti. Není to prostě na mé vůli. Ty děti se v tom dokáží nějak orientovat, vyznat, dokáží odhadnout, kdy třeba budou na řadě, ale hlavně mají tu jistotu toho, že budou na řadě.

33 **Moderátor:** [0:23:40.3] Ty jsi nějak naznačila ten rituál předávání dopisů. Mohla bys nastínit, jak konkrétně to vypadalo? Jak probíhalo to předávání dopisů?

34 **Respondent:** [0:24:00.1] Ono to nemělo vždycky striktně danou denní dobu, mohlo to být na konci ranního kruhu, nebo když jsme se vrátili z vycházky. Spíš vybrat okénko, kdy jsou ty děti soustředěné. A myslím si, že u těch předškolních dětí je důležité, že se to předává před tou skupinou, že to je taky důležitá část. Ty děti navzájem poznávají to, co my oceňujeme a i vůbec důležitost toho ocenění a hodnocení. A zvyšuje to celkově i motivaci všech, že každý chce mít ten dopis a každý je rád, když je před ostatními nějak oceněný. Já jsem tedy měla ten dopis, nechala jsem třeba děti hádat. Ten minulý rok jsme hádali i třeba podle nálepek, které byly na tom dopise, jestli si myslí, že to bude spíš pro kluka nebo pro holku. A i s tím narozeninovým kalendářem, kdo by asi tak mohl být. A jak postupoval ten školní rok a čím dál víc dětí už dopis dostalo, tak právě děti se snažily to odhadnout i tou vylučovací metodou. Já si myslím, že pro ně to byl takový rituál a příjemné očekávání plus jsme tím rozvíjeli další dovednosti, logické myšlení a takové věci. Ale vůbec i navození celé té atmosféry, vytvořit ten rituál je také důležité, a hlavně důležité je to, že ten dopis je vlastnictvím toho dítěte a to dítě dostalo na výběr, jestli chce ten dopis přečíst a od koho ho chce přečíst, v případě že tam bylo více dospělých osob. A stalo se, myslím si, že jen jednou nebo dvakrát za ty dva roky, že to dítě nechtělo, aby ten dopis byl přečtený před celou tou třídou a tam jsme se domluvili třeba,

že když si ho přečte doma, tak že by ho přineslo další den, abychom si ho přečetli i my ostatní. A to si myslím, že to byl pouze (někdo), kdo ho vůbec nepřines.

35

Moderátor: [0:26:53.4] Nepřinesl, ale to si myslím, že je možná dané i třeba kulturně.

36

Respondent: [0:26:56.7] Já si myslím, že to je spíš dané osobností toho dítěte, já si nemyslím, že je to dané jen kulturně. Že prostě toto je pro něho natolik intimní věc, že to nechce číst před ostatními.

37

Moderátor: [0:27:14.0] Jojo, to jsem myslela spíš, že se chce spíš sdílet se svými rodičema, že to je opravdu to bezpečné místo, kde může ukázat, kdo doopravdy je.

38

Respondent: [0:27:22.5] Ale vlastně možná to může být tím, že si třeba není jistý, co tam bude. I to může být. A možná to byl ještě někdo jiný, kdo to nechtěl přečíst, ale tam snad ji děti nakonec přesvědčily. A to je taky důležité, že to nesmí být nátlak od toho učitele, protože pak to ztrácí ten smysl, protože to je opravdu pro to dítě a už to je důležitá věc, že to dítě si má rozhodnout o tom, je to jeho vlastnictví, takže co s tím chce udělat je na něm. A je úplně jedno, jestli nám by přišlo fajn, kdyby se to přečetlo před ostatními, což je fajn, ale jestli to to dítě tak necítí, tak my to musíme respektovat.

39

Moderátor: [0:28:25.1] To určitě ano. Ty si už trochu nastínila, jaká byla reakce některých dětí, ale jaká byla většinová reakce na ten dopis, když ho dostaly? Jaká byla ta první reakce, jak ty děti reagovaly? Ty jsi říkala, že málokteré děti ten dopis nechtěly přečíst, ale třeba jestli projevily radost, nebo jestli jim to bylo lhostejné nebo tak?

40

Respondent: [0:28:58.8] Když o tom přemýšlím, tak ty reakce byly asi různé. Samozřejmě, ta radost tam je, ale každé dítě ji projevuje jinak, bych asi řekla. Některé děti se více styděly a nechaly si to přečíst a nekomentovaly to ani nějak. Styděly se, že ta pozornost je na ně upřená. To si myslím, že má docela část dětí. Pak byly děti, které naopak to přijímaly velmi otevřeně a s radostí a třeba komentovaly ty fotografie. To bylo úžasné u jednoho chlapce, že podle těch fotografií to nejdříve převyprávěl, a pak mi dal ten dopis přečíst. I ta důležitost těch fotografií se tím ukazuje. Nevím, jestli se dá říct, že to bylo někomu lhostejné. Možná to bylo lhostejné jinému klukovi, který má silně autistické rysy a tohle k němu nepronikne, ale tam to má zase obrovský význam pro tu maminku. Stejně tak u dalšího chlapce. Pro něho bylo obrovsky důležité, že dostal dopis, protože ho dostávají ostatní a on prostě chtěl ten dopis, ale nejsem si jistá, jak moc k němu pronikl ten samotný obsah toho dopisu. Ale zase ten dopis měl obrovský význam pro tu maminku, díky tomu obsahu a tomu, co tam je. A přesto se to zase dostává zpátky k tomu dítěti, protože to i trošku formuje ten pohled těch rodičů.

41

Moderátor: [0:31:13.0] A hlavně se i k tomu dopisu můžou vrátit.

42

Respondent: [0:31:13.9] Ano, a můžou se k tomu vrátit, to je další důležitá věc, že to hodnocení má trvalou podobu.

43

Moderátor: [0:31:19.5] No a na to jsem se také chtěla zeptat, jestli jste s těmi dětmi opětovaně mluvily o těch dopisech. Popřípadě kde ty dopisy byly založené, jestli se k nim třeba mohly vracet? Jak se s nimi pracovalo dál?

44

Respondent: [0:31:36.0] To si myslím, že je jedna věc, na které bychom mohly zapracovat víc. Ty dopisy jsme samozřejmě vkládaly dětem do nějakých jejich portfolií, ale osobně ty naše portfolia jsou spíš jako formální, než že by měly nějakou skutečnou funkci. Ty děti občas se do toho dívají tento rok, ale málokdy. To si právě myslím, že my se snažíme stíhat příliš mnoho věcí a že si člověk musí dát ty priority, co je pro něho důležité a třeba když to bude vedení toho portfolia toho dítěte, kam se mu zakládají i LS, ke kterým se může vracet, tak to bude i to, že si tam ty děti budou zakládat i to, co je pro ně důležité a pak budou mít daleko větší tendenci si to prohlížet. Musím říct, že občas si děti vezou ta svoje portfolia, ale zas tolik toho tam nemají, takže se k tomu moc nevrací. Samozřejmě jsme se snažily o tom s dětmi mluvit, ale ta zpětná vazba spíš asi přišla odjinud než z rozhovoru s tím dítětem přímo po tom předání. Třeba od rodičů, jak to dítě reagovalo, nebo někdy zpětně po dvou měsících. Třeba jak to bylo teď s jednou holčičkou, vlastně po dvou měsících ona mi u oběda, říkala: "Vzpomínáš si, jak jsem se tehdy s jedním klukem rozdělila o ty dinosaury?" což byla situace popsána v tom dopise. V tom je vidět, jak velkou váhu a důležitost to pro ni má. Nebo od rodičů, když říkali, že ten dopis čtou stále do teď. Maminka jednoho chlapečka psala, že chce pořad, aby mu opakovaně ten dopis četli a že se hrozně těší do školky. Jiný kluk si ty dopisy četl asi týden. Maminka říkala, že ráno a večer si ten dopis prostě museli číst pokaždý.

45

Moderátor: [0:34:23.0] A vnímáš třeba i to, že ten obsah toho dopisu se projektuje do procesu učení těch dětí? Byly nějaké situace, které si ty děti prožily v tom dopise a snažily se je nějakým způsobem znovu prožít a vylepšit? Jestli jsi se setkala i takto s prožíváním těch dopisů? Nejenom, že by si děti chtěly ten dopis číst znovu, ale i třeba zkoušely najít jiné strategie, které by vedly k rozvoji učení?

46

Respondent: [0:34:54.4] Ne že by znovu prožívaly ty situace, ale třeba konkrétně s tou dívkou (co dala své dinosaury kamarádovi) to mělo reálný dopad, že si uvědomila, že tohle je to oceňované chování. A pak ještě několikrát mi přišla sdělit, že třeba někomu pomohla. Takže si myslím, že to smysl má. Ale i v těch návazných činnostech, i tam se to ukazovalo. Například kluci dostali za úkol udělat překážkovou dráhu v návaznosti na jejich dopis, tak to mělo obrovský úspěch u těch dětí. Najednou, jak si to (kluci) dokázali zorganizovat a dokázali spolupracovat a pak ještě tím, že jsme z toho udělali, ne přímo LS, ale spíše foto příběh, tak se k tomu ještě znovu vraceli a ukazovali to rodičům. Člověk tam pak vidí, jak je to propojené s tím učením. Samozřejmě ty návazné činnosti jsou důležité, ale asi ano, skrze ty návazné činnosti si to děti prožijou a význam to má. Nebo třeba ta galerie, když jsme v návaznosti na dopis pro jednoho chlapce dělali galerii, tak ještě měsíc po tom mi někdo nakreslil obrázek a chtěl, abychom to tam znovu vyvěsili. Pak to má i širší dopad na celou tu třídu.

47

Moderátor: [0:37:09.7] Ty jsi mi vlastně odpověděla, jestli nastaly nějaké konkrétní změny například u té holčičky (s dinosaury) pod vedením té metody hodnocení. Ano, třeba konkrétně tam u toho chování je to znatelné. Ale třeba u dětí, u kterých se nějakým způsobem motivoval ten aktivnější přístup k učení, reflektuješ, že to naplnilo ten cíl, že se ten přístup k učení u některých těch dětí opravdu proměnil?

48

Respondent: [0:37:57.1] Ona to není jednorázová záležitost, že dítě dostane jeden dopis a tím se všechno změní, tak to nefunguje. Je to vždycky výsledek nějakého dlouhodobého procesu. Ale myslím si, že ty dopisy tomu významně přispívají. Už jenom atmosféře té třídy, ale především našemu pohledu, ono to má jako širší dopad na všechny ty účastníky. Je to pro ty rodiče strašně důležitá informace o tom, jak my na to dítě pohlížíme, že to dítě je oceňované, že ho vnímáme. I ty rodiče mnohdy psali v těch dotaznících, že je těší, že ho někdo vnímá tak, jak to vnímají oni, nebo že jsou rádi, že vidí, co v té školce zažívá. Takže můžeme měnit pohled na to dítě, ale i na nás jako školku, oni jsou pak daleko otevřenější a otevřenější i nás poslouchat, co jim chceme sdělit a berou nás jako odborníky.

49

Moderátor: [0:39:14.8] Takže vnímáš, že se nějakým způsobem v důsledku používání té metody změnilo chování vůči vám nebo vůči mateřské škole?

50

Respondent: [0:39:25.6] Já si myslím, že rozhodně, ale je to prostě o přístupu. Těžko říct, že jenom díky metodě LS, ale metoda LS má rozhodně vliv na náš pohled na ty děti, a tím pádem i na to, jak se chováme. A to je všechno řetězec, který spolu souvisí. Těžko říct, že je to jenom díky metodě LS, ale myslím si, že metoda LS tomu významně přispívá. Jako třeba právě v tom, jak ty děti pohlížejí na sebe a my na ně. A tím ve výsledku třeba rodiče na nás a rodiče na dítě. Tím pádem je tam velmi provázaný ten trojúhelník, nebo čtyřúhelník, když vezmeme v potaz i ty ostatní děti a jak i ostatní děti pohlížejí na to dítě.

51

Moderátor: [0:40:24.1] Určitě. A pozoruješ třeba i změny v sebepojetí těch dětí? Že i tahle osobnostní část může být ovlivněna použitím té metody ve třídě?

52

Respondent: [0:40:42.9] Určitě. Zase opět, není to jenom LS, je to hodně náš přístup a je to prostě propojené. Spousta těch dětí, když si vezmeme děti, které byly na začátku roku zakříklé (výčet dětí)... Ty nám během toho roku rozkvetly i přes ty dlouhodobé uzávěry. Těžko to člověk může připsat jedné věci, například: "LS mohou za to, že je teď tahle holčička velmi sdílná, ráda si hraje s ostatními." Ale já si myslím že celkově ten přístup a ta atmosféra k tomu přispívá. A ty děti se opravdu změnily, třeba když si vezmeme (jednoho chlapce), který teď na konci roku za námi chodí a aktivně se ptá na věci, které ho zajímají. To je úžasná změna. Je vidět, že se podařilo vybudovat nějaký ten vztah té důvěry a určitě všechny ty věci tomu nějak pomohly. Pro něj ten dopis měl nesmírnou cenu, celý den si ho nosil s sebou všude kam šel a všem ho ukazoval. Nechtěl ho přečíst před dětmi, ale bylo to pro něj hrozně důležité. A nejen ten. Třeba (jiný chlapec), když si vezmeme, že byl na začátku roku plačtivý kvůli všemu,

samozřejmě tento osobnostní rys dále přetrvává, ale už nám i řekne, co mu vadí, proč se tak chová a dá se to s ním dále řešit.

53

Moderátor: [0:42:44.5] Ty už si to trochu nastínila... Vnímáš sama u sebe, že to nějak ovlivnilo tvůj přístup k těm dětem, například v oblasti komunikace, ve vnímání těch dětí, a v čem konkrétně to spatřuješ?

54

Respondent: [0:43:02.2] Tak když si vzpomenu na ten první rok, tak třeba úplně konkrétně, někdy si člověk hledá složitěji cestu k určitým dětem, protože je tam něco, co se mu osobně příčí, takže si prostě hledá cestu. A třeba zcela konkrétně ten minulý rok, když jsem s tím začala, tak tam byla jedna holčička, která byla taková, že hrozně vyžadovala pozornost a byla tak trochu vlezlá. Tak to bylo dítě, ke kterému jsem si hledala cestu. A když jsem se dostala ke psaní toho dopisu, tak já jsem si uvědomila spoustu, ne dobrých vlastností, ale v čem ona je opravdu dobrá. Že je velmi empatická, velmi nesobecká, dokáže si rozehrát pěknou hru sama, dokáže ustoupit kamarádům, dohodnout se. A najednou jsem si uvědomila to, že holt má zvýšenou potřebu pozornosti od dospělého, a to je něco, co není tak důležité, že prostě má spoustu úžasných věcí. A nejednou se úplně změnil můj pohled na to dítě. Už to nebyla otravná holčička, která se furt lepí, ale už to byla kamarádká, empatická, nesobecká, ochotná vždy pomoc a s velkou fantazií. Anebo u dětí, kde člověk potřebuje a neví, jakým způsobem se k nim dostat, jak navázat ten vztah té důvěry. Tak to bylo třeba také důležité, všítat si, co je pro to dítě důležité, vyzdvihnout, v čem je dobré a přes to ukázat, že si ho také ceníme. A možná i to, že se člověk naučil více oceňovat tu hru. Najednou to, že člověk se dívá: "Ahá, támhle si hrají, já potřebuji s nimi ještě udělat tuhle činnost," tak najednou si člověk uvědomí, že to, že ty děti si samy rozehrály nějakou hru je daleko důležitější. A třeba místo toho, aby zase je člověk vzdělával, tak se připojí k tomu, nebo snaží se to rozvinout, nebo jim dá více času. Protože vidím, že to má velký význam, právě i v tom učení. Je to lepší, než že jim tam zorganizuju nějakou úžasnou hru.

55

Moderátor: [0:46:05.8] Ty jsi zmínila i nějaké dopisy, které jsem psala i já a zároveň mluvíš jakým způsobem to ovlivnilo i tebe. V čem si myslíš, že vzhledem k tomu, že každá paní učitelka píše dopis jinému dítěti, spočívá to, že nakonec může dojít k tomu propojení, kdy z toho těží i ta druhá učitelka, která tomu dítěti zrovna dopis nepsala?

56

Respondent: [0:46:44.5] Tak to určitě je právě o tom dialogu, protože ten dialog tomu psaní dopisů vždycky předcházelo, jako ten rozhovor mezi námi. To, že píše jedna z nás ten dopis je výsledek nějakého procesu a toho, že to dítě pozorujeme obě, že si sdělujeme, co je důležité a to, že spolu vlastně docházíme k tomu, co je podstatné, co je potřeba do toho dopisu dát a ocenit a jakou třeba tu návaznou činnost bychom mohly těm dětem nabídnout.

57

Moderátor: [0:47:30.5] To je super, že to říkáš, protože já jsem se vlastně chtěla zeptat, jestli ta zpětná reakce dětí nebo celkově využívání té metody ovlivnilo tvůj způsob plánování vzdělávacích činností? Jestli jste zapojovaly i nějaké ty návazné činnosti, tak jakým způsobem to ovlivnilo?

58

[0:47:58.9] **Respondent:** No, já myslím, že by nás to mohlo ovlivnit ještě mnohem víc, ale určitě ano, ovlivnilo. My jsme se je opravdu snažily nabídnout, ale ne vždycky si myslím, že se nám to asi jako úplně podařilo. Ale když se nám opravdu podařilo nabídnout nějakou tu návaznou činnost, tak se to vždycky setkalo s velkým úspěchem. Myslím si, že nás to naučilo opravdu přemýšlet o tom plánování, aby to vycházelo ze zájmu těch dětí, to si myslím, že nás to docela naučilo. Že není důležité to, že "my potřebujeme" probrat jarní květiny, nebo něco, to nepotřebujeme, ale opravdu se snažit přemýšlet o tom, zda to nějakým způsobem koresponduje se zájmem těch dětí.

59

Moderátor: [0:49:03.1] No a jakou teď vnímáš svojí roli, když už pracuješ s touto metodou dva roky, v procesu hodnocení dětí? Dejme tomu, že v některých školkách mají paní učitelky pocit, že jsou těmi kontrolory a rozhodovači o tom, co ty děti umí nebo neumí. Tak jakou teď vnímáš tu roli svojí v tom procesu hodnocení? A jaká ta role myslíš, že náleží dětem?

60

Respondent: [0:49:41.4] Jako já docela souzním s tím, co píše ta Margareth Carr, s tím, že už když se to dítě narodí, je schopný učící se jedinec, jakože to dítě toho umí opravdu spoustu. Mě to vždycky fascinuje, když si člověk udělá čas a pozoruje ty děti, tak zjistí, kolik toho opravdu oni umí. Takže si myslím, že určitě ano, určitě je můžeme posouvat dál, když do toho vhodně vstupujeme, ale že to můžeme dělat i tím, že jim dáváme zpětnou vazbu o tom, že to, co umí je velmi důležité, a tím jim dáváme chuť a sebedůvěru v tom, že něco umím a co neumím, tak se můžu naučit. A věřím si v tom, že se naučím to, co budu chtít. Takže prostě vidím, že to je hrozně důležité opravdu budovat ne falešnou sebedůvěru v tom: "Sem děsně dobrej umím všechno," ale podávat jim reálný pohled: "Dobře tohle ti možná nejde, proč, protože, proto, ale zase umíš tohle a určitě když to zkusíš, tak to půjde taky."

61

Moderátor: [0:51:19.0] Tak když jsme si to takhle všechno shrnuly a ty vidíš co tobě ta metoda vlastně dala. V čem konkrétně spatřuješ její příležitosti, ale i třeba její rizika, třeba i při implementaci do české MŠ, konkrétně do té tvé MŠ?

62

Respondent: [0:51:44.9] Tak příležitost je určitě změna pohledu na to dítě a to, že to dítě se opravdu podílí na tom svém procesu učení. Což může znít banálně, že nám to přijde jako: "No jasně, kdo jinej by se měl podílet na procesu učení než to dítě, když se učí." Ale banální to není, protože to pořád ještě hodně přetrvává ten přístup shora té vnější motivace, já tě to naučím, já vím, co je pro tebe dobré. Takže si myslím, že v tom je to hrozně důležité, že to vede ty učitele k tomu, aby dávali důležitost té vnitřní motivaci dětí, co je opravdu zajímavá a o čem se chtějí dozvědět a co právě řeší a přes to se je snažili posouvat. A ty rizika jsou, si myslím, vnější. Čas, když člověk toho chce příliš mnoho a nedokáže si stanovit priority. Jako prostě chci dělat tohle, tohle, tohle, ale ono to všechno nejde. Takže spíš, aby si ten učitel sám ujasnil, co vidí jako opravdu zásadní a nenechal se pohltit všemi možnými nároky: „Musím mít tyhle plány, potřebuju mít tohle.“ Třeba riziko může být i ve vedení školy. Když je školní vzdělávací program, který je nastaven, že každý měsíc je potřeba plnit nějaký integrovaný blok a jsou tam striktně daná témata, tak to opravdu potom jde proti konceptu těch LS.

63

Moderátor: [0:53:58.8] Takže vnímáš, že když je ten školní vzdělávací program nastavený takhle, tak by mohl bránit zdárné implementaci této metody do MŠ?

64

Respondent: [0:54:10.1] Tak to si myslím, že mohl, protože v případě, kdy vedení školy požaduje po učitelích, aby se striktně drželi předem daného programu, který je ale v rozporu s RVP, protože je postaven: "Aha, máme září, musíme mít tohle tohle, aha, máme prosinec, musíme mít tato témata." To pak nedává prostor tomu učiteli pro to, aby plánoval podle zájmů toho dítěte. A když například my jsme měli třeba zrovna to malování nebo galerii jako návaznou činnost a zrovna bysme byli v dubnu: „A máme duben, měsíc dopravy a musíme probírat dopravní prostředky," tak možná by člověk mohl říct, že ano budeme malovat dopravní prostředky, ale už to je takové limitující a umělé.

65

Moderátor: [0:55:16.2] A hlavně ne všechny děti jsou technicky zdatné v kreslení a nebudou se chtít do toho zapojit.

66

Respondent: [0:55:23.1] Ano a třeba zrovna dítě, které opravdu rádo maluje a oceňovali jsme tohle, tak třeba zrovna dopravní prostředky mu neříkají ale vůbec nic. Tak to by byla významná překážka v tom, aby to ten učitel, tu metodu, mohl smysluplně zavádět. Aby to nebylo někde na půl cesty, že to sklouzne k formalismu.

67

Moderátor: [0:55:55.6] No to určitě, no... Tak teď už se blížíme ke konci, tak poslední otázka je: V jaké oblasti měla ta metoda největší přínos pro tebe? Jestli můžeš vypíchnout jednu oblast, ve které ses využíváním této metody posunula?

68

Respondent: [0:56:19.7] Změna pohledu, opravdu vnímání těch jednotlivých dětí a vůbec změna pohledu na to jejich učení. Vnímání těch dětí - skutečně, že člověk je vnímá jako osobnosti. Ne, že je vnímá jako skupinu, ale poznání těch dětí.

69

Moderátor: [0:56:48.4] Skvělé, prima. Tak já ti moc děkuju za rozhovor.

Příloha 4 – Příklad okódovaného dopisu

Pozn. Jedná se o můj dopis, s jehož zveřejněním v diplomové práci rodiče souhlasili.

Milá [redacted],

jsem moc ráda, že jsem byla zrovna včera ve školce a mohla vidět, jaká jsi bojovnice!

Ráno, když jsi přišla do školky, bylo vidět, že se ti moc na brusle nechce. „Já nechci bruslit, já se to chci naučit sama,“ říkala jsi mi.

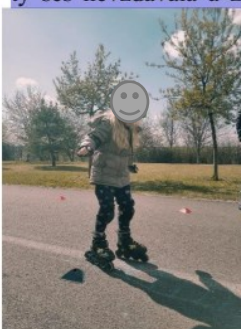

Snažila jsem se ti vysvětlit, že se nemusíš bát, že nás to páni trenéři naučí. Navíc, že budeš mít chrániče, a tak se ti nemůže nic stát. To tě trochu uklidnilo. „To jsi mě docela uklidnila s těma chráničkama, to už se tolik nebojím,“ usmála ses na mě.

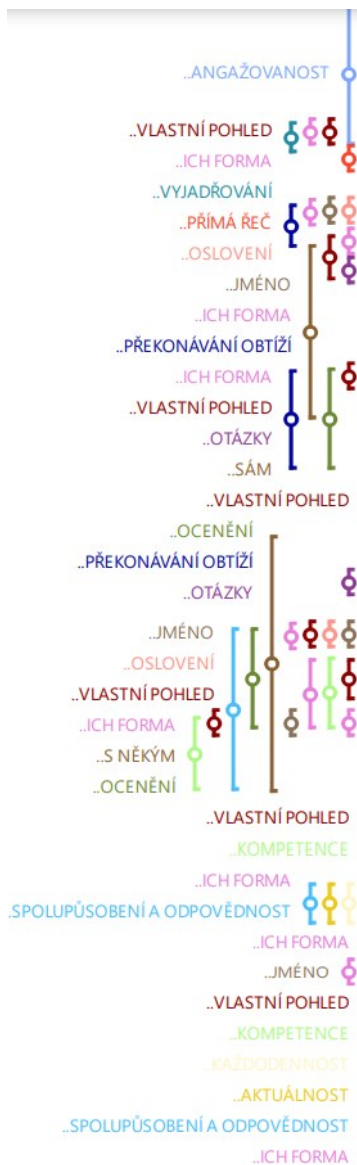
Moc jsem se těšila, až vás všechny uvidím bruslit a zlepšovat se. Zpočátku jsi byla hodně opatrná, možná jsi i měla strach, abys neupadla. Když jsi ale zjistila, že spadnout opravdu příliš nebolí, už ses odvážila se trochu rozjet. Moc se mi líbilo, že ses při pádu vždycky zasmála a znovu se pokoušela zvednout.

Pozorovala jsem, že ses pokaždé snažila zvednout o koleno, přesně, jak to říkal pan trenér. Někdy se to podařilo, někdy ne, ale ty ses nevzdávala a zkoušela to znovu a znovu!

Za chvíli jsi už jezdila sama. Nejdříve jsi zkoušela slalom, potom jste si hráli na koloběžku, a nakonec jste dělali i buřtíky. To sis asi hodně

oblíbila a musím říct, že ti to opravdu šlo. Sama jsi mi potom říkala, že tě to moc bavilo. „Nejvíce mě bavilo takový to rozkročení, toho burta“.

Jsem [redacted] moc ráda, že jsi to nevzdala hned ráno, ale dala jsi bruslím šanci. Myslím, že sis to i ty užila a jsi ráda, že jsi šla bruslit s kamarády. Je to tak?

Musím říct, že co tě tak pozoruji, stává se z tebe opravdu odvážná bojovnice. I když si někdy nejsi jistá, jestli danou věc zvládneš, vždy to zkusíš a většinou se ti to podaří. Hlavně si nic nedělej z toho, když se to nepodaří. To se totiž stává i nám dospělým. Pamatuj, že se tím vždy můžeš něco naučit. Možná znáš takové to pořekadlo „Co tě nezabije, to tě posílí!“ Víš, co to znamená?

Jsem také [redacted] moc ráda, jak skvělou jsi kamarádkou pro nás všechny ve třídě. Vážím si toho, jak mi pomáháš, když potřebuji a staráš se o Adrianka. Jsem moc ráda, že si nevybíráš s kým se zrovna „KA nebo NEKA“, ale že si umíš hrát úplně s každým!

Děkuju, že si se mnou občas zazpíváš (jako včera ráno) nebo, že se na mě jen tak usměješ.

Jsem moc ráda, že můžu být zrovna s tebou ve třídě!

Tvoje Míša

Dne 27.4. 2021

Příloha 5 – Dopis učitelky A1

Learning Story

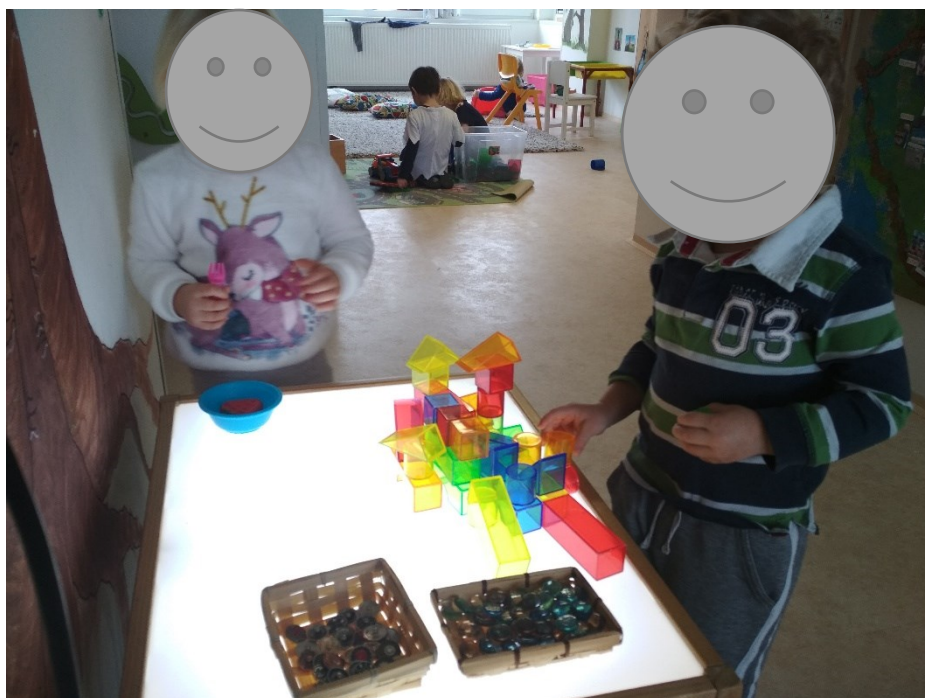
Milý S,

pamatuješ, jak sis hrál u svítícího stolu? Dobře jsi věděl, kam patří pohozené kamínky a knoflíky, které jsi našel na zemi. Dokázal jsi je roztřídit do košíčků podle

toho, jak

vypadají a bavilo tě pozorovat, jak se jednotlivé kamínky třpytí na světelném stole.

Ještě víc tě ale

bavilo stavět na stole stavbu z barevných kostek. Tvoje stavba se líbila i kamarádce J, která se na tebe po celou dobu dívala.

„Už není“ řekl
jsi, když sis vzal
poslední kostku
z krabice.

„Víc kostek už
nemáme“,
odpověděla jsem
ti. Tobě to ale
nevadilo a místo
kostek jsi na
stavbu pokládal
kamínky, které
stavbu krásně
ozdobily.

S, jsi šikovný kluk. Umíš poznat, co má stejný tvar a stavět krásně
barevné stavby.

Těším se na další tvoje výtvary a hraní ve školce.

Tvoje K

18.2.2021

Příloha 6 – Dopis učitelky A2

Milá [redacted]

Líbilo se mi, jak jsme si jednou četly naši knížku z Berušek. V ní jsou ty dopisy, které děti už dostaly. „Podívej se.“ ukazovala jsi mi fotky z knížky. Chceš je přečíst?“ zeptala jsem se Tě. „Jo, tohle!“ a sedla jsi si ke stolečku. Četla jsem Ti dopis, co dostal [redacted]. „To je moje kamarádka!“ a ukazovala jsi na fotku tvou kamarádky [redacted]. Potom jsi chtěla ukázat knížku [redacted] [redacted]. „Já to jdu ukázat [redacted] [redacted], já ti jdu něco ukázat!“ volala jsi a šla jsi za ní na koberec. Ukazovala jsi: „Já mám ráda Johanku, ale už odešla.“

Potom jsi se šla pochlubit mě: „Paní učitelko, já jsem tady!“ a ukazovala jsi na sebe na fotce. Společně jsme se potom dívaly na jiné děti na fotce. Všimla jsem si, že jsi věděla, jaké děti zůstaly ve školce, a jaké už odešly domů.

Dokázala jsi na fotce najít hned několik dětí ze třídy Berušek.

Milá [redacted] všimla jsem si, že Tě moc baví prohlížet si v naší knížce z Berušek. Ráda posloucháš, když Ti čtu dopisy pro děti z knížky. Dokonce dokážeš spočítat až šest dětí, které ve školce zůstaly, a na nikoho nezapomeneš. Vidím, že máš v Beruškách hodně kamarádů, protože jsi velmi kamarádká, usměvavá a veselá. Jsem moc ráda, že jsme spolu ve třídě Berušek a že spolu zase můžeme chodit do

školky (zase po velkých prázdninách).

Tvoje [redacted] a

Protože máš ráda tuto fotku, tak Ti ji sem dávám, aby sis ji mohla prohlížet i doma...

Příloha 7 – Dopis učitelky A3

Milá D,

Už dlouho pro tebe chystám dopis. Vždy, když jsem ti ho chtěla předat, nebyla jsi zrovna ve školce.

Pozorovala jsem tě jednou po obědě, když jste si se S prohlíželi

časopisy na lehátkách. S v tom svém našla zajímavý úkol – předvádění písmen celým tělem. S nejdříve zkoušela hláskovat své jméno. Ukazovala písmena pomocí prstů a ty jsi je rovnou psala prstem do vzduchu.

Pak jste se rozhodli, že si zkusíte písmena zacvičit jako v časopise. S ukázala na jeden obrázek a ty jsi souhlasila: „Tak jo, to je lehký!“ Pak jste velmi pečlivě předváděly různá písmena. Vždy jste kontrolovaly, že cvičíte opravdu přesně podle obrázku. Šlo vám to

opravdu výborně, protože většinu písmen jsem poznala, aniž bych se dívala na obrázky.

D, moc jsem se těšila, co se o tobě při pozorování dozvím. Ve třídě většinou mluvíš tichým hlasem a nepotřebuješ, aby tě všichni slyšeli. Ráda pozoruješ, co se děje kolem tebe. Avšak v malé skupině s jedním nebo několika kamarády působíš úplně jinak – jsi veselá a ráda se přidáš ke každé legraci. Jako třeba minulý týden – když S strašila B v látkovém domečku, nebo včera, když jste si s Jhrály na víly.

Budu moc ráda, když se podělíš o některou legraci úplně se všemi dětmi – třeba zrovna o cvičení písmen! Ráda ti s tím pomůžu!

18.2. 2021

Tvoje P

Learning Story

Milý A6,

včera byl krásný slunečný den, který jsme trávili na zahradě ve školce a ty sis ho užíval se svými kamarády. Tento týden ti ve školce chyběl tvůj velký kamarád a ty jsi z toho byl malinko zklamaný, ale brzy tě to přešlo, protože tam byla kamarádka K. a kamarád K.

Právě s nimi sis hrál i včera, kdy jsem měla možnost sledovat vaši hru. S O. převážně lumpačíte, což k vám, jako ke klukům, prostě patří a rádi hraje na vojáky - O. oblíbenou hru, ale s K. a K. sis

hrál na něco jiného, a proto mě to velmi zaujalo. Hráli jste si na „bazénu“

s různými bábovičkami a kužely.

Říkali jste mi, že vaříte a že to je oběd pro nás paní učitelky.

Hlavním kuchařem jsi byl ty, i když se K. pořád ujišťovala, že jste šéfové oba, tak ty jsi byl ten, co vymyslel tuto hru a co se bude vařit. „No já jsem řekl, kdo chce se mnou vařit, ať se přidá

a oni se ke mně přidali, a tak si tady vaříme a škrábeme křídly.“ Toto jsi mi

odpověděl na mou otázku, kdo s touto hrou začal a z toho právě soudím, že právě proto jsi byl velitel hry ty. Rozdal jsi také ostatním úkoly a když jsem se zeptala, co vaříte, tak jste mi všichni odpověděli, že nevíte, až tebe napadlo, že to bude vlastně rizoto, protože byly v hlíně různé drobné kamínky a to ti připomnělo rýži. Přidávali jste tam různé suroviny jako hlínu, trávu a strouhali jste křídu. „Děláme z toho bulgureto,“ řekl jsi. Tento oběd ti ve školce

moc chutná, proto sis na něj nejspíš vzpomněl, vid' ? Vaše hra probíhala velmi v klidu, dokonce vás chodily pozorovat i jiné děti a vy jste jim říkali, co děláte.

Někdy jste se se K. špičkovali a dělali si spolu legrácky. Je na vás vidět, že jste kamarádi i mimo školku. Velice si spolu rozumíte a ve školce to jde vidět. Vždycky je to takto růžové nebo se umíte i pohašterit? Určitě ano vid',

protože je to naprosto běžné a důležité je, že se vždy udobříte a jste zase kamarádi. My jsme se tedy s paní učitelkou rizota nedočkaly, protože jste to uvařili a šli jste si hrát na klouzačku na „žraloky“.

Když jsem se tě zeptala, kde máme to slíbené jídlo, odpověděl jsi, že nevíš, a tak jsme společně s paní učitelkou říkaly, že se nejspíš ještě jídlo vaří a že ho dostaneme k večeři - ty jsi souhlasil. Ani k večeři jsme ho nedostaly, ale

určitě bylo velmi dobré a třeba ho ještě někdy ochutnáme :D, určitě jste ho snědli sami.

Dětem se velmi líbilo, jak jsi celou hru vymyslel, organizoval a vedl. Po celou dobu jsi s ostatními hezky spolupracoval, pomáhal jim a vymýšlel nové věci. Nemáš tedy vůbec žádný důvod si před ostatními nevěřit, naopak bys jim měl ukázat, co všechno umíš a dokážeš. Snaž se trochu více prosadit. Víš, že vždycky stojíme za tebou a najdeš u nás zastání. Určitě se pokusíme na tom ještě před prázdninami zapracovat, co říkáš? Zkusíš to? Uvidíš, že i ty sám z toho budeš mít velkou radost a věřím, že i babička a maminka.

A když tě tak baví to kuchtění něčeho dobrého, co kdybychom si ve školce zase něco dobrého společně upekli a ty bys tomu celému šéfoval, když ti to tak šlo?

Budu se na to moc těšit, pokud budeš chtít.

Jsem opravdu ráda, že máme ve školce takhle šikovného kluka jako jsi ty a těším se ještě na jeden společný rok s tebou.

paní učitelka

Learning Story

Milá N,

pozorovala jsem Tě, když sis hrála společně s K u boxíků s kinetickým pískem. Zaujal mě Váš rozhovor o vaření. „Co děláš N?“ zeptal se Tě K. „Já dělám sladký dort!“ odpověděla jsi.

Pečlivě jsi plnila formičku pískem a dávala sis záležet, aby byla dostatečně plná. Poté jsi formičku opatrně

vyklopila, tak aby se tvar neporušil. Měla jsi velkou radost, že se Ti dortík povedl. Byl dokonalý, bez jediné chybičky. „Podívej se K! To je, ale krásný, sladký dort!“ radostně jsi vykřikla. K se také moc líbil a radoval se s Tebou. Důkladně jsi odhrnula písek od svého dortíku, tak, aby v boxíku ještě víc vynikl

a s velkým obdivem sis ho prohlížela. Poté jsi vzala modrý, plastový nožík a opatrně jsi kousek dortu ukrojila. Ani chvíli jsi neváhala a hned jsi dala ochutnat K. „K, ochutnej!“ Zvolala jsi nadšeně. K si bez váhání vzal od Tebe ukrojený kousek dortíku a „jako“ ochutnal. Sám z písku vedle Tebe vařil lahodnou paštiku a asi proto mu Tvůj dortík chutnal jako jeho paštika. „N, Tvůj dortík chutná jako moje paštika!“ Ohodnotil K

Tvůj dortík. Ty jsi o tom chvíli přemýšlela a nakonec jsi odpověděla. „Asi je tam málo cukru!“

N, moc se mi líbilo, jak sis dala záležet, aby se Ti dortík povedl. S nadšením sis ho prohlížela a měla jsi z něj velkou radost. I když se Ti dortík líbil, odhodlaně jsi do něj zakrojila a dala ochutnat K. Je vidět, že se dokážeš rozdělit se svými kamarády.

Těším se na příště!

M

Příloha 10 – Dopis učitelky A6

Milý V,

všimla jsem si, že když si usmyslíš, že něco dokážeš, nezastaví tě na tvé cestě skoro žádná překážka. Nepovolíš ve svém úsilí a jen tak lehce se nevzdáš. Ve středu jsme se na Drnce šplhali do kopce k našemu svačínovému místu. Každý si mohl vybrat, kudy půjde a zvolit si takovou cestu, na kterou se cítí. Jako jediný sis vybral cestu s tím nejprudším sklonem, která navíc vedla přes malou skalku. Byla to pro tebe výzva, skalka tě lákala a tak jsi nepovolil a nakonec se ti povedlo úspěšně zdolat i tento náročný úsek. Nejspíš si byl pak odměněn příjemným pocitem ze zvládnutí obtížné překážky.

Ve čtvrtek jsme na Drnce stavěli znamení z přírodnin, abychom pomohli TUOVI zaměřit správně naše oblíbené místo. Povídali jsme si před tím o tom, jak se dá takové znamení postavit a vymýšleli různé nápady. Ze všech návrhů tě zaujal ten nejnáročnější – prostorová stavba z velkých klacků. Dalo pořádnou práci nanosit postupně tolik klacků, abys jimi mohl obložit pařez kolem dokola, ale já jsem tušila, že to nevzdáš a své dílo dovedeš do konce. Když jsme se obdivně podívovali nad tím, jaký obtížný úkol sis vybral, řekl jsi jen: „Mě baví práce, hlavně s velkýma klackama.“ A povedlo se. Vytvořil jsi největší a nejobtížnější stavbu, na které jsi vytrvale pracoval i v době, kdy si ostatní děti už dávno hrály, protože jejich stavbičky jim tolik času nezabraly.

A do třetice – ve čtvrtek odpoledne jsme si s dětmi hráli na hřišti a já jsem s sebou vzala dva míče. Jeden sis ode mě hned vzal. Zaujalo tě kopání míče do co nejvyšší výšky. Obdivovala jsem, s jakou vytrvalostí kopání nacvičuješ. Přesto, že se ti po každém kopu míč skutálel z kopečka a musel jsi pro něj znovu a znovu chodit, vydržel jsi u této činnosti přes půl hodiny a možná bys pokračoval ještě déle, kdyby si tě nevyzvedl taťka.

Nedivím se, že nemusíš během dne řešit téměř žádné spory s dětmi. Při hře totiž dokážeš kamarádům naslouchat, hodně se druhých ptáš, co by jim vyhovovalo a jestli souhlasí s tvým nápadem. Umíš také ustoupit a přijmout jejich návrh. Při stavbě domu s A jsi se ujišťoval, zda kamarád souhlasí: „Třeba takhle by to mohlo jít? Postavíme to třeba sem?“ „A pustíme sem někoho? Třeba D? D sem nesmí? A jak to?“ Při stavění domu jsi nezahálel. Zatímco A byl spíše v roli stavbyvedoucího, seděl v rozestavěném domečku a vymýšlel, co by se kde mohlo postavit, ty ses jeho nápady hned s náruživostí a zápalem pokoušel provádět. „Už na tom pracuju!“, říkal jsi a čistil a uhlazoval půdu před domečkem.

Nenecháš si ale přikazovat. Když se ti hra přestane líbit, nemáš problém hrát si sám nebo se připojit k jiné skupince kamarádů. Víš co je ti příjemné a co ne a umíš se o sebe postarat tak, aby ses při hrách s kamarády cítil dobře.

Kdybych byla malý kluk nebo holka určitě bych se s tebou do her vrhala, V. Líbilo by se mi, jak snadno se s tebou shodnu a můžu si užívat hru bez zbytečných hádek a sporů.

Ať se ti v L daří, Víťo. Moc tě zdraví, J a O.

Příloha 11 – Dopis učitelky A7

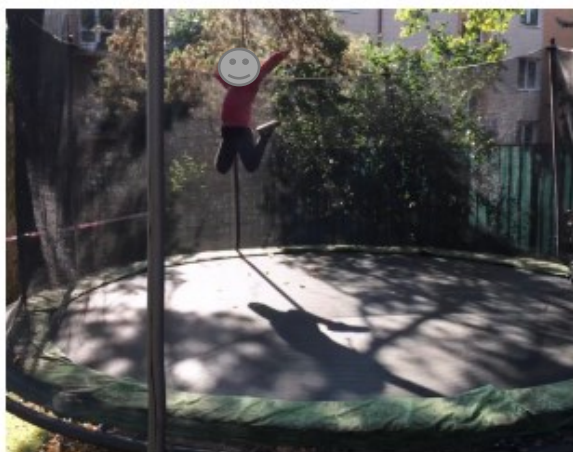
Pozn. Jména jsou změněná a anonymizována

Learning story: GYMNASTKA

Milá Natálko,

pozorovala jsem Tě venku, na zahradě naší školky, když jsme navštívili část zahrady s průlezkou a trampolinou. Všimla jsem si, že se důkladně rozvíjíš a zahříváš běháním okolo stromu. Zajímalo mě, co bude pokračovat. Zeptala ses mě: „*Paní učitelko, můžu psa?*“. Nejprve jsem nechápala, jakého psa myslíš, ale ty jsi mi to vysvětlila a názorně předvedla. Předklonila ses, položila dlaně na zem a lezla jsi jako pes. Tento cvik jsi zvládla opravdu skvěle a nejen ten.

Následně jsi nám předvedla skoky na trampolině. Zaujalo mě, jak jsi dokázala propojit různé skoky, kdy ses

jednou odrazila nohama, dopadla na ruce, odrazila se rukama a pokračovala zpět na nohy. Hodně sis při skákání pomáhala rukama, proto jsi také skákala tak krásně vysoko.

Zeptala jsem se tě, zda ses všechno naučila na gymnastice. „*Na gymnastiku už chodím rok, umím hvězdy, stojky a provaz bez držení,*“ říkala jsi.

Provoz bez držení jsi nám s nadšením ukázala. Pak jsi vylezla na průlezkou s hrazdou a detailně jsi vysvětlila, jak se má správně postupovat. Ukázala jsi opičku. „*Opička se tady moc nedá dělat, protože je to moc nízký,*

ale ukážu vám, jak se držet.“ Ocenila jsem, jak jsi poznala rozdíl mezi hrazdou v tělocvičně a na zahradě a hlavně, jak jsi sama zhodnotila své zlepšení po roce trénování. Vyprávěla jsi o tom, jak bys před rokem nějaké cviky nedokázala, ale teď už ano.

Přišla Pěťa a já jsem jí navrhla, zda by si chtěla

nějaké cviky na hrazdě také vyzkoušet. Ty jsi hned reagovala, že jí ráda nějaké cviky naučíš. Již jsi přemýšlela nad tím, že začnete zlehka, ale Pěťa cvičit nechtěla, svěřila se, že už na gymnastiku nechodí. Ty jsi ji respektovala a hezky ses jí zeptala: „Pěťo, proč jsi přestala s gymnastikou?“ Pěťa odpověděla: „Protože ta trenérka byla dost přísná.“ A ty jsi jí pěkně vysvětlila: „Noo, kdyby sis pamatovala, jak se jmenuje, tak bys mi to mohla říct, abych zhodnotila, jestli je to naše paní trenérka nebo jiná. Protože jedna je tam mega přísná. Nejhodnější je tam, kam jsem chodila, když jsem byla úplně malá, když jsem začínala. A pak jsou přísnější, přísnější a v posledním kole je úplně ta nejpřísnější, kdy se učíš a učíš a pak už to musíš skvěle umět.“ Pěťa si jméno trenérky bohužel nepamatovala. Líbilo se mi, jak ses zajímala, proč Pěťa na gymnastiku přestala chodit a snažila ses jí vysvětlit, proč jsou některé trenérky přísné.

Ukázala jsi nám, jak vyskočit, držet se, přelézt hrazdu, zavěsit se apod. „Včera jsme se učili takovou skvělou věc, já zítra zase půjdu, chodím dvakrát týdně,“ řekla jsi a udělala jsi další cvik na hrazdě, i když to byl docela těžký cvik, celou dobu jsi ho srozumitelně komentovala. Když přišla Mia a chtěla s tebou cvičit, názorně jsi jí postup předvedla a obtížnost jsi přizpůsobila jejím schopnostem. „Mio, pojď sem ke mně a vylez tam takhle od pasu, jo? Drž se. Takhle. Vytáhni a pusť ty nohy a zkus dát nohu sem. Tak a teď se rychle chyt' tý bambule, rychle, máš ji vedle sebe. A Ted' proklič další nohu taaaakhle, chyt'ni se tady. Tak a máš to. A sedíš,“ vysvětlovala jsi Mie postup a svým milým přístupem ji i podporovala.

Natálko, pozorovala jsem tě při cvičení na trampolině, na zemi i na průlezce – na hrazdě a vážně ti to moc jde. Líbilo se mi spousta věcí – jak ses zodpovědně rozcvičila, s jakým nadšením jsi cvičila, jak jsi svým kamarádům dané cviky vysvětlila, názorně předvedla, pomáhala jim a jak jsi projevila pochopení, když se ti Pěťa svěřila. Moc se těším, až nám ukážeš, co nového ses na gymnastice naučila nebo to, co sis sama vymyslela.

Tvá paní učitelka

Příloha 12 – Dopis učitelky A8

Ahoj [redacted]

minulý týden jste s [redacted] a [redacted] tvořili les. Měli jste k dispozici papírovou krabici, přírodniny a materiály na stavbu obydlí. Moc se mi líbilo, jak jste spolupracovali a s jakým zaujetím jste tvořili. Nejdříve jste s klukama pokryli dno krabice hlinou, kterou jste vykopali opodál. Zasadil jsi do krabice „strom“ a potom jste přidali pomalovaný kamínek, to byl ochránce stromu. Z kamínku jsi byl nadšený proto jsi zavolał na [redacted] aby se podívala „Dali jsme tam hezký kamínek!“ Podpořil jsi [redacted] v jeho nápadu nasypat rýži na hlinu tak, že váš les působil zasněženým dojmem. Do krabice jsi také zasadil květináč, a do něho rostlinu. [redacted] ti květináč přemístil. To se ti nelíbilo, jasně jsi vyjádřil svůj názor a květináč zase putoval na místo, na které jsi ho zpočátku umístil. Velmi na mne zapůsobilo, že jsi dokázal v klidu říci, co se ti nelíbí. Potom jsi se inspiroval jsi se u holčičí skupiny zaséváním semínek a pro nápad jsi nadchnul taky kluky. Při hledání semínek v krabici s materiály jsi narazil na obal od kindervajička. Pověsil jsi ho jako budku na strom a když jsi u holčičí skupiny viděl arašídý, hned tě napadlo je dát do budky jako krmení pro ptáčky. Tenhle originální nápad se mi moc líbil. Za chvíli jste postavili plot, potom se objevil skleník zavlažovaný vodou. Nakonec jsi si vaše společné dílo vyfotil. Pracovali jste dlouho, pilně a vytrvale. Protože jsi věděl, že si „les“ nemůžete odnést domů, chtěli jste, abych vám udělala fotku. Byl jsi hrdý na to, co jste zvládli. Nakonec jste si váš les vyfotili sami. Když jsme si na konci povídali o tom, co všechno jste vytvořili, dokázal jsi nadšeně popsat vše, co v lese bylo. Se zájmem sis vyslechl i to, co vám představila [redacted] ťa a [redacted].

Fotku připojuji a moc tě zdravím. [redacted]

▼	☑	DOPISY								5	
	☑	ČETNOST								2	
▼	☑	PŘEDÁVÁNÍ DOPISŮ								6	
	☑	PŘED SPANÍM								2	
	☑	ZÁSTUPCE								1	
▼	☑	ČTENÍ POUZE DÍTĚTI								3	
	☑	PŘIROZENĚJŠÍ								1	
	☑	RANNÍ KRUH								10	
▼	☑	REAKCE DĚTÍ								3	
	☑	LHOSTEJNOST								1	
	☑	RADOST								4	
	☑	NEPOCHOPENÍ								3	
	☑	STUD								3	
	☑	NAVAZUJÍCÍ ČINNOSTI								3	
▼	☑	ZPRACOVÁNÍ DOPISŮ								2	
	☑	EMAIL								1	
	☑	ČÁSTEČNĚ								1	
	☑	KOLEGIÁLNÍ ROZHOVOR								8	
	☑	SAMA								2	
	☑	FOTKY								4	
▼	☑	IMPLEMENTACE LEARNING STORIES								5	
	☑	IMPULS K POUŽÍVÁNÍ								7	
▼	☑	ORGANIZACE								2	
	☑	POZNÁVACÍ ZNAMENÍ								5	
	☑	VÝBĚR DĚTÍ								17	
▼	☑	POZOROVÁNÍ DĚTÍ								9	
	☑	NATÁČENÍ								4	
	☑	POZNÁMKY								3	
	☑	NAHRÁVÁNÍ								4	
▼	☑	OBTÍŽE								1	
	☑	NEJISTOTA								2	
	☑	POZOROVÁNÍ								1	
	☑	SROZUMITELNOST DOPISU								3	
	☑	ABSENCE ROZHOVORU								1	
	☑	NESMYSLUPLNOST								1	
	☑	ČESKÉ ŠKOLSTVÍ								3	
	☑	STRUČNOST								1	
	☑	POCHOPENÍ DOPISU								2	
	☑	PSANÍ MLADŠÍM DĚTEM								1	
	☑	ČASOVÁ NÁROČNOST								2	
	☑	KORONAVIRUS								1	
	☑	PORTFOLIA								11	
▼	☑	SEZNÁMENÍ								1	
	☑	KOLEGYNE								1	
	☑	SEMINÁŘ								3	
	☑	ŠKOLENÍ								2	
	☑	VYSOKOŠKOLSKÉ STUDIUM								3	
	☑	PORTFOLIO Z NOVÉHO ZĚLAN								1	
	☑	HLEDÁNÍ INFORMACÍ								2	
▼	☑	NÁSTROJ HODNOCENÍ								1	
▼	☑	OSOBNÍ PREFERENCE								2	
	☑	KOMBINACE								6	
▼	☑	FORMATIVNÍ HODNOCENÍ								1	
▼	☑	LEARNING STORIES								13	
	☑	RODIČE								1	
	☑	JINÝ POHLED								1	
	☑	TRVALOST								1	
	☑	SILNÉ STRÁNKY								2	
	☑	RADOST DĚTÍ								3	
	☑	VYCHÁZÍ Z DĚTÍ								6	
	☑	INOVACE								1	
	☑	SPOLUPODÍLENÍ DĚTÍ								2	
	☑	NÁSTROJ POZOROVÁNÍ								3	
	☑	PRO DĚTI								4	
▼	☑	SUMATIVNÍ HODNOCENÍ								4	
	☑	BELGICKÝ FORMULÁŘ								1	
	☑	PREDICT								6	
	☑	VLASTNÍ NÁSTROJ								6	
	☑	POSILOVAT SLABINY								1	
▼	☑	WELCOME IDEA								6	
	☑	PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTI								1	
	☑	KONZULTACE S RODIČI								1	
Σ		SUMA	39	59	41	65	69	63	51	63	450